

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՈՒ ՎԱՂՈՒԱՆ ՄԵՐ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒՆ

Այն պահուն երբ լոյս կը տեսնէ քերթիս ներկայ միացեալ պրակը՝ առաջին վաղորդայնն է ահեղ մարտի մը որ - չնկատած անկումը Աստրիայ, Չեխ ու Սլովէն երկիրներուն - զգետնած է արդէն շարք մը ազգեր, ինչպէս Լեհաստան, Տանիմաքա, Նորվեգիա, Հոլանտա, Պելիա. եւ այդ փոքրերուն հետ մեծ Ֆրանսան ալ: Այդ պանծալի ազգին - որ հզօր ու գաղթային պատկանելի կայսրութեան մը տէրն էր միանգամայն - անուր եւ ահաւոր կործանումէն յետոյ սպառնալից սուր մը կը շողայ Անգլիոյ գլխուն վերեւ. կարծես մեծն Բաբելոնի փակատագիրն է որ կը հասնի... ուսկից յետոյ նոր աշխարհ մ'է որ դուրս պիտի գայ, նոր բաժանումներով, նոր կարգով ու սարքով:

Ժամանակին ու պատմութեան անդոճ վիճակներն են ատոնք. հին աստուածներ են որ կը մեռնին, ու կու գան նորերը՝ փակատագիր մը սեղմած իրենց բուռին մէջ... խորհրդաւոր ու անմեկնելի: Միշտ նոյն մարդկութիւնն է, սակայն, իր անյագ ծառաւոր ազատութեան ու բարօրութեան, որոնց համար կը գալարուի ներքին կիրքերով եւ արտաքին պատերազմներով... ակնկալելով խաղաղութիւն մը աւելի տեւական եւ հաստատուն մը աւելի արդար: Զարմանալի՜ բան. միշտ արդարութեան եւ ազատութեան անունով է որ կը մղուին այդ կռիւները, երէկ եւ այսօր. եւ այսօրը երէկուան անարդարութեան դէմ: Թէ ո՞րքան անարդարութիւն գործուեցաւ երէկ՝ ոչ ոք զգաց այնքան խոր ու դառն որչափ մենք Հայերս, որոնց արեւմտեան բողոքը դեռ կը գոչէ անլուելի:

Քաղաքակիրք ազգերու երէկի միլիոնաւոր գոհերու հետ մեծ ալ տուրք միլիոն գոհեր, ներկայիս ալ անոնցմէ անբաժան ենք մեր գոհերով եւ մեր փակատագրով: Բաւ է յիշել Ֆրանսայի բանակներուն մէջ կոռուզ մեր տասնեակ հազար եղբայրները: Աստուած գիտէ քէ քանի գոհուած ու քանի դեռ կենդանի կը մնայ: Եւ խորհիլ որ անոնց մեծամասնութիւնը սուրէ եւ հուրէ խլուածներ էին. Միջառութիւնը անպատիւ սարսուռներէն պրծած՝ փրանսական ովսիսին մէջ կը մահանան...

Ու մեր սերունդի գոհերուն հետ մեծ գոհն ունինք մեր Գրականութեան՝ որ իր անմահութեան մենաշնորհին մէջ մահացու հարուածներ կը ստանայ ներկայիս: Երբեմնի ճոխ պատկերէն՝ որ վաճառի Հայկական ձեռնարանի կեդրոնին պարծանքն էր եւ աշխարհ մը օտարականներու զարմանքը, այսօր քանի մը կիսամեռ օրագիրներու հաւաքածոյին վերածուած է. Կ. Պոլսէն, Ռումանիայէն, Պուլղա-րաժուած է. Կ. Պոլսէն, Ռումանիայէն, Պուլղա-րաժուած է... ու կը բաւէ: Եւ գիտեմք քէ քիչեր են որ - քէ եւ մեզի անհաս - կը պլպլան իրենց շրջա-

նակին մէջ, կ'ապրին՝ իրենց առկայծ լոյսով, իրենց իւրի գնով:

Այս տիեզերական տագնապին մէջ, ի հեռուէս մեր գլխուն եկած աղէտներուն, հարկ է որ միշտ անսասան յայտն մը արծարծենք հաւատք մեր ապագային՝ խաբարած մեր անցեալի փառքերուն եւ մտաւոր ու հոգեկան արժէքներուն վրայ:

Պարզ գիտակցութիւն մը, սակայն, անարժէք է: Առանց ջանքի ու ճիգի, առանց առաքինութեան ու պայքարի անհնար է պահպանել հայրենի ժառանգութիւնը: Վա՛յ անոնց որ անգործ ու վատ կեանքով վայելել ու մսխել միայն գիտեն նախնաց հարստութիւնը: Քրտինքով ու գոհողութեամբ շահուած արդիւնքներ՝ քրտինքով ու գոհողութեամբ միայն կրնան պահպանուիլ ու աճիլ:

Այնքան հզօր ու հարուստ, մանաւանդ քէ ճոխ ու շռայլ Ֆրանսան այսօրուան իր ահաւոր ու կսկծալի անկումին մէջ, իր մեծ ու առաքինի գաւակներու ցաւագին խոստովանութեամբ քարոզեց աշխարհի՜ քէ գեղեցիկ ու ազնիւ առաքինութիւններու պակասն էր որ գինք աւերի եւ մահուան դուռն հասցուց, վատնումը իրենց հայրերու մքերած անուան, հարստութեան եւ քաղաքակրթութեան: Եւ ցաւ է ըսել որ գաղթական Հայութիւնը մոռցած իր հայրենի ու ցեղական գեղեցիկ բարքերը փրանսական եւ ընդհանրապէս եւրոպական ժողովուրդներու քերութիւններն էր որ կ'օրինակէր:

Քիչ մը նոյն եղաւ եւ պիտի ըլլայ անկումն ու փակատագիրը դեռ ուրիշ ազգերու: Անսամա ազատութեան տարփողումը, մոռացումը անհատական, ընկերական, ազգային ու համամարդկային առաքինութիւններու դէպի քայքայում առաջնորդեց: Եւ իսկապէս, պէտք է խոստովանիլ որ ընկերական ու ազգային ամէն ճգնաժամ ու քայքայում կը յաջորդէ նոյն ինքն բարոյական կործանումին:

Ազգասիրութեան հետ մարդասիրութիւն, ազատութեան քով խիղճ եւ իմաստութիւն, կրօնքի եւ Հայրենիքի սեղաններուն առջեւ երկիւղած ու անձնուէր պաշտամունք, պարկեշտ ու խղճամիտ աշխատանք միայն կ'ապրեցնեն մարդը ներդաշնակ իր գիտակցութեան մէջ, ընտանիքի, ընկերութեան եւ մարդոց ազգային ու համամարդկային կեանքին մէջ:

Ահա ինչ որ անհրաժեշտ է խորհրդածել, մանաւանդ մեր տարաբախտ վիճակին ու պայքարներուն մէջ. հետեւաբար մեր սերունդին առջեւ բաճակ եկեղեցւոյ ու դպրոցի ճամբան, եւ կրօնքի եւ հայրենիքի պաշտամունքով ապրիլ ու ապրեցնել մեր ազգը, միշտ աւելի յուսալից դէպի ազատութիւն եւ բարօրութիւն:

ԽՄԲ.

52

Խմբ. - Միջինար Արքայապետ Եւ Մուրա- Ռաֆայէլի յիշատակները Ս. Ղազարու Ե Մու- րա-Ռաֆայէլեան Վարժարանի մէջ	140
Աղեքսանդրացի. - Միջինար Արքայապետ յի- շատակը Աղեքսանդրիոյ Միջին. Վրժ. մէջ	141
Աղեքսանդրացի. - Աղեքսանդրիոյ Միջին. Վարժարանի Արքեպիսկոպոս Կեանքէն	142
Խմբ. - Պետրոս Արքեպիսկոպոս Սարաճեան Նոր- ժնարկ Կաթողիկոս Սոս	143
Խմբ. - Յիշատակարան - Այսօրուան ու Վաղուան մեր սերունդներուն	144

p.

Réd. — La mémoire de l'Abbé Mékhithar à St. Lazare et au Collège Moorat - Raph.	140
Alexandrin. — La mémoire de l'Abbé Mé- khithar dans le Collège Mékhithariste d'Ale- xandrie	141
Alexandrin. — Les boy scouts du Collège Mékhith. d'Alexandrie	142
Réd. — Mgr. Pierre Saradjian Patriarche de Sis	143
Réd. — Aux générations Arméniennes	144

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ

- Պերպլերեան Հ. - Արշակ Բ. Եւ Քէօօղլու. (Արտատպուած «Ապագայ» շար-
թաթերէն, սրբադրութիւններով եւ յաւելումներով). 1938. 52 45.
Գեղ. Տպարան Խ. Մաթիկեան, 52 1-32. «Արաքս» Տպ. Պ. Բ. Թօփալեան,
52 33-45: Հեղինակէն:
- Հ. Մկրտիչ Վրդ. Պոտուրեան. - «Գաղութահայ Տարեգիրք» Բ. տարի 1940.
Հրատարակութիւն «Գաղութահայ Հրատարակչական»-ի: Պուլքէ 1940,
Տպ. «Հայ - Մամուլ». 52 235, դին 120 էջ: Հեղինակէն:
- Պրօֆէսոր Բժշկապետ Գ. Մեհրաբեան. - Տուրքերկուէօղ եւ նրա դէմ կուռելու
հանրամատչելի միջոցներ. երկրորդ տպագրութիւն. թիւ 24: Նոր - Զու-
ղա, Տպ. Ս. Ամենափրկչեան Վանքի. 1936:
- Նոյնը պարսկերէն լեզուով:
ձեռնարկ Գ. - Հոգիին բարբառը - Ժողովրդական երգեր, 12 հատ, ձայնա-
գրուած եւրոպական խաղերով. (Ռումաներէն - Հայերէն). Ա. հատոր,
52 21, Bucuresti, 1939. Վիճադրատուն Ա. Կրորիկեան:
Ա. Ծառուկեան. - Առաջատարներ. Հայկ. 1939, Տպ. Ա. Տէր-Սահակեան,
52 80, դին 10 ֆր. Հեղինակէն:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

- Պարտադիր ազդող կանոններ. 1936, 52 20:
Հրահանգներ ուսուցիչներու եւ առեւտրային նշանակումներու կարգի միա-
սին. 1936, 52 35.
Դպրոցի մասին որոշումներ. 1936, 52 160, դ. 2 ա.
Ծրագիրներ մեծահասակներու, անդրադասներու, եւ կէս - դրողիտութեան
վերացման դպրոցներու. 1936, 52 40, դ. 40 4.
Ծրագիր միջնակարգ դպրոցներու. 1936, 52 46, դ. 1 ա. 20 4.
Քաղաքական գաղափարութեան օրէնագիրք. 1936, 52 38.
Մանկավարժական գործնական ծրագիր (վիճադր). 1936, 52 71.
Կանոնադրութիւն յեղափոխութեան մարտիկներու. 1936, 52 40.
Ծրագիր եւ կանոնադրութիւն քաղաքային խորհուրդի սեկցիայի. 1936, 52 11.
Կանոնադրութիւն Լեհիստանի քաղաքային խորհուրդի աշխատութեան. 1936, 52 12.
Հրահանգ ձեռագրի անձնական ընթացիկ աշխատութեան. 1936, 52 15.
Հրահանգ վիճադրութեան վարկաւորման մասին. 1936, 52 15.
Գիւղերու կարգի եւ վիճադրութեան վարկաւորման մասին. 1936.
Յուշատեար Հակաօդային պաշտպանութեան մասին. 1936.

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ-ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ - Ս. ՂԱԶԱՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

Հ. ՎԱՀԱՆ Վ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ
(ՎԱՆԱՏՈՒՐ)

ՄՐՏԵՐՈՒ ԵՐԳԸ - ՎԱՆՔԻ ԾԱՂԻԿՆԵՐ

302 ԷԶԵՐԻ ԲԱՂԿԱՅԱԾ
ՄԷԿ ՀԱՏՈՐԻ ՄԷՋ ԱՄՓՈՓՈՒԱԾ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԻՐՈՒՆ
ՍՐՏԻՆ ՄՕՏԻԿ ԱՄԷՆՈՒՆ

ԳԻՆՆ Է 4 ԶՈՒԻՑ. ՖՐ. ԿՍՄ 1 ՏՈՂԱՐ

ՆՇԱՆԱԾՆԵՐԸ

Պատմական վէպ Երկու նշանածներու՝ միմյն զարու կեանքէն
ԳԻՆՆ Է 5 ԶՈՒԻՑ. ՖՐ.

P. GARABED Dr. AMADUNI

S. CONGREGAZIONE PER LA CHIESA ORIENTALE
CODIFICAZIONE CANONICA ORIENTALE

FONTI

SERIE II - FASCICOLO XII

DISCIPLINA ARMENA

II

MONACHISMO

Studio storico - canonico e fonti canoniche

Հ. ԿԱՐԱՊԵՏ Վ. ԱՄԱՏՈՒՆԻ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ - ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ՎԱՆԱԿԱՆ ՈՒԹԵԱՆ)

ՍԵՒԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ

ՀՐԱՏ. ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՅՐԵՐՈՒ

Շքեղօրէն պատկերազարդուած
ճոխ Ընթերցարան, որ թանկագին
նուէրը պիտի ըլլայ Հայ ծնողնե-
րու կողմէ իրենց մանուկներուն,
նկատելով 200 էջոց հասորին
հիմնական ծրարդիրը՝ Հայ մանու-
կին ներշնչելու ազգային հոգին եւ
սէրը ուսման ու բարեկրթութեան:

Հատորը ունի արձակ ու ոտա-
նուոր ընտիր կտորներ: Շարա-
դրութեան նախադրածքէն զատ
խնամով յօրինուած են հոն զեղա-
դրութեան, զծաղրութեան եւ ձե-
ռագործի ալ օրինակներ:

Ընթերցարանի յաջորդ տարի-
ներն ալ պատրաստ են եւ շուտով
լոյս կը տեսնեն:

Ներկայ հատորին գինն է՝

Զ. ՖՐ. 1.50

Հ. ԳԵՈՐԳ Վ. ՈՍԿԵԱՆ

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

ԵՒ

ԳՐԻ ԴԱՍԵՐ

ԱՐԴԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒ
ՀԱՄԱԶԱՅՆ

Գործնական եւ գիւրին ոճով հիմը կը
դնէ ընթերցման:

ԳԻՆՆ Է 1 ԶՈՒԻՑ. ՖՐ.

Պատկերազարդ, հետա-
քըքրական գործ ամէն
հայ ընտանիքի համար,
որ կը նկարագրէ հայ
կնոջ կեանքը իր ընտա-

Հ. ՎԱՐԴԱՆ Վ. ՀԱՅՈՒՆԻ

ԼՍՅՈՒԼԵՐՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒ

նեկան ու ընկերական
շրջանակին մէջ, պատ-
մական աղբիւրներու լոյ-
սին տակ. էջ 472:

ԳԻՆՆ Է 7 ԶՈՒԻՑ. ՖՐ.